DE SANCTI SPIRITVS ADVENTV ORATIO

HABITA IN SACELLO PONTIFICIO
IPSO PENTECOSTES DIE

Ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrum

CLEMENTEM XIII.

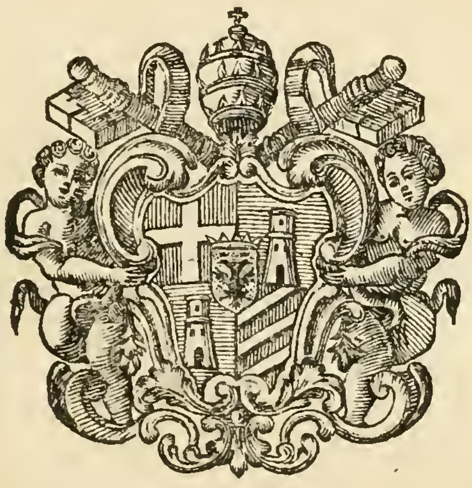
PONTIFICEM MAXIMVM

A B

ALEXANDRO MATTHÆJO EX DVCIBVS JOVII

SEMINARII ROMANI CONVICTORE

ANNO MDCCLXII.

ROMÆ, ex Typographia Joſephi & Philippi de Rubeis.

SVPERIORVM PERMISSV.

Sanctiſſimo Domino Noſtro
CLEMENTI XIII.
PONTIFICI OPTIMO MAXIMO.

ALEXANDER MATTHÆJUS
FELICITATEM.

ROmae olim in templo Veſtae religioſe ſervatum ignem neſcio quem, eique muneri nobiliſſimas virgines praepoſitas fuiſſe accepimus. Id habebatur publicae ſalutis atque imperii pignus certiſſimum. Qua in re magiſne impii an ſtulti fuerint illi veteres, non facile dictu eſt. Nam neque fas erat, id, cui nihil ſanctitatis ineſſet, tanta ceremonia cuſtodiri; nec dignum caetera populi romani ſapientia, in eo, quod tam facile ipſum extingui atque opprimi poſſet, perpetuo manſu-

vae urbis aeternitatem collocare. Nobis enimvero B. P. quorum aliquae, ac tibi praecipue, cujus primae in Eccleſia ſunt partes, licet hoc vera cum gloria praedicare. Habere nos ignem coeleſtem ac divinum non uno aliquo in templo concluſum, ſed in animis longe lateque diffuſum, quo publica ſalus contineatur, quique ſit nobis non tam pignus, quam cauſſa perpetuae incolumitatis. Hujus videlicet ignis adventu atque illapſu in corda trepidantium Chriſti diſcipulorum Eccleſia primo eſt conſtituta, ejuſdem vi ſervata eſt jam ſaepenumero: ſervaturque etiam nunc, & ſervabitur in omne reliquum tempus, quidquid ad eam evertendam vel mali demones, vel neſarii homines moliantur. Semper enim beatum hunc ignem in Eccleſia manſurum eſſe tum divina oracula teſtantur, tum illa ipſa flammae ſpecies declarat, quae non modo ſubito apparuiſſe, verum etiam ſediſſe dicitur: ut adveniendi celeritas vim, manendi mora ſtabilitatem indicaret. Quae utinam mihi, te audiente, agere licuiſſet, quemadmodum erant agenda, graviter & copioſe. Verum quid facerem in tantas temporis anguſtias compulſus? Feci id, quod neceſſe fuit, ut indicarem tantummodo, quantam divinus ille ardor naſcenti Eccleſiae ſalutem adtuliſſet, quamque eſſet aequum eidem nos confidere. Nunc oratiunculam parvam oppido atque inopem inſcripſi tuo nomine, atque ad te adtuli. Fortaſſe parum verecunde. Verum hoc ita fieri & conſuetudo poſtulat, & humanitas tua patitur; quam tu nimirum ex tam multis eximiis mirificiſque tuis virtutibus mihi jamdiu minime ignotam eſſe voluiſti. Hac ego, hac inquam una fretus tibi, cujus certe dignitas majora poſtulat, hoc quidquid eſt lucubratiunculae, dicare non dubito: tuoſque ſanctiſſimos pedes exoſculans, Deum oro, ut te reipublicae bono quamdiutiſſime incolumem ſervet.

ORA-

ORATIO.

JUre ac merito, Beatissime Pater, ea quam modo audivimus Evangelii voce jubemur omnem, ſi qua ineſt, perturbationem ex animo abjicere, atque ab indecoro piiſque hominibus indigno metu abſtinere. *Non turbetur cor veſtrum neque formidet*. Cur enim perturbemur, aut quem formidemus? ſiquidem ii ſumus, qui eſſe debemus; non arroganti fiducia noſtrarum virium, ſed certa divinæ opis expectatione ſubnixi, eoque freti Spiritu, quem ſcimus & vocatum venire ad ſuos, & quum advenerit, tantam adferre vel rebus ſalutem, vel animis alacritatem, ut ubi ſit ille, nihil turbidi ac formidoloſi eſſe poſſit. Cujus ego auxilii cælo advenientis, atque omnium malorum ac terrorum caliginem diſcutientis exemplum Hieroſolymis editum hoc ipſo die paucis exponam, meque, ſi potero, & hos, qui adſunt, ad eamdem ſpem excitabo.

Me quidem ea cogitantem, quæ ante divini Spiritus adventum facta eſſe accepimus, miſeret naſcentis illius ec-

cleſiæ, quam video, nec multitudine ſatis frequentem nec animo ſatis firmam latere in occulto, atque anguſtis unius domunculæ parietibus contineri. Proh Deus immortalis! qui fuit ille terror! quæ inopia & ſolitudo! abierat videlicet is, cujus adſpectu recreari, cujus oratione confirmari, cujus præſidio niti ſolebant. Nihil erat uſpiam tutum, nihil non adverſum, infeſtumque periculis. Judæorum quam atrox eſſet animus, quam acerba in illos odia, quam impotens immaniſque iracundia, non ignorabant. Contraire ac repugnare nec audebant, nec vero poterant doctrina eloquentia animi firmitate ac robore deſtituti: ut nihil jam reliquum videretur, niſi ut flerent orbitatem ſuam, ſecumque præclare actum iri arbitrarentur, ſi qua ratione hoſtium vim ac prope jam intenta ſuis jugulis tela devitaſſent. Non enim erat veriſimile poſſe fieri, qui paſtoris ſanguine manus reſperſerant, gregem ſi alicubi eſſent nacti, ab illo ut abſtinerent. O miſeram, o certe debilem ſæpe numero & imbecillam conditionem bonorum, nec ſatis munitam contra impetus perditorum! Miſeram? imbecillam? ita credo: ſiquidem ſibi fiderent, atque humanis opibus niterentur. Sed longe abſunt ab hac inſania, multoque firmiore in loco ſpes ſuas collocaverunt. Habent, habent, inquam, in cælis omnia ſuorum incommoda ſcientem, iiſque conſulentem optimum maximum auxiliatorem & ſoſpitatorem Deum: vivum illum vigentem ardentemque Spiritum, qui ubi ſe incitarit atque ingruerit, citius omni ſpe omnique opinione ſalva ſunt omnia, fiuntque læta ex triſtibus, ſecunda ex adverſis, ex incertis & turbidis certa & expedita.

Hoc vere dici, quæ modo audiebamus geſta Hieroſolymis, nonne apertiſſime, magnificentiſſimeque declarant? *Factus eſt*, inquit, *repente de cælo ſonus*. Quid tum? eo

fra-

ſragore domo concuſſa, & cæleſtium flammarum ſpecie coruſcante, *repleti ſunt omnes Spiritu ſancto*; diſcuſſæ formidines, mora tergiverſatio cunctatioque omnis ſublata, mentes illuſtratæ, ora patefacta, linguæ expeditæ, injectus animis ardor incredibilis. Pudet jam privatis parietibus contineri; provolant in lucem, in forum, in concionem; clamant, vociferantur mira ſententiarum gravitate, mira vultus atque orationis conſtantia. Quid Judæi, natio tam dura tam contumax? conantur initio neſcio quid; nec deſunt, qui rideant homines ſapientiſſimos, & ea, quæ loquuntur, non divina oracula, ſed vinolentorum loquacitatem eſſe dicant: ſed continuo Petri oratione, quaſi tonitru omnia concutiente, perculſi mirantur, tacent, laudari eum, quem cruci affixerant, Chriſtumque ac dominum perhiberi, ſe contra objurgari, & ejus, quem divinis honoribus colere debuerant, interfectores dici patiuntur. Quid multa? victi dant manus, ſuique ac ſuarum rerum arbitrium permittunt hominibus, quos paullo ante contemnebant, quos oderant, quos omni ſupplicio dignos judicabant. *Quid faciemus*, inquiunt, *viri fratres*? non modo fratres appellant, quorum ſanguinem antea ſitiebant, ſed ſibi eos demonſtratores officii, moderatores, magiſtros, ac prope dominos eſſe volunt. O mirificam ſancti Spiritus in mortalium animos irruentis vim atque virtutem! Quam facile omnia a metu ad ſpem, a mærore ad lætitiam, ab interitu ad ſalutem traduxit! quam repentinam rebus deſperatis ac perditis adtulit medicinam! quantas res quam cito effecit! Rudes illi ac jejuni bonarum artium immenſam doctrinæ vim animo complectuntur: muti illi & elingues omnium linguarum varietate loquuntur: timidi illi ac periculi metuentes celſi erectique ambulant, adverſarios adoriuntur, pugnantque tam ſtrenue tamque animoſe, ut in prima illa con-

congreſſione tria fermè hominum millia arma abjicere, atque ad eorum partes tranſire conſpiciantur. Hæc facta ſunt citius quam dicuntur. Primus ille dies nondum abierat; Chriſti jam nomine ac laudibus omnia perſonabant; Chriſti aſſeclæ mirifici ac divini homines habebantur; Chriſti eccleſia Hieroſolymis ideſt in mediis hoſtium caſtris triumphabat.

Quæ nos (jam enim dicendi finem faciam) æquum eſt, ſæpe commemorare ac perpetuo meminiſſe: nec ſolum eorum, qui primi tam præſenti divini Spiritus auxilio lætati ſunt, ſed noſtra etiam cauſa lætari vehementer; quibus idem præſidii paratum eſſe videmus. Quem enim illi habuere, eundem nos habemus auxiliatorem, patronum & patrem; in quo erant illorum, in eodem ſpes noſtræ ſitæ ſunt omnes. Is dum aderit, (oratus autem & obſecratus nunquam non aderit) quamvis omnia inclinata ad ruinam & prope jam lapſa videantur, magno erectoque animo eſſe debemus, ſperare meliora, nihil periculi formidare, nullis hominum minis ac terroribus perturbari. Dixi.

LAUS DEO.